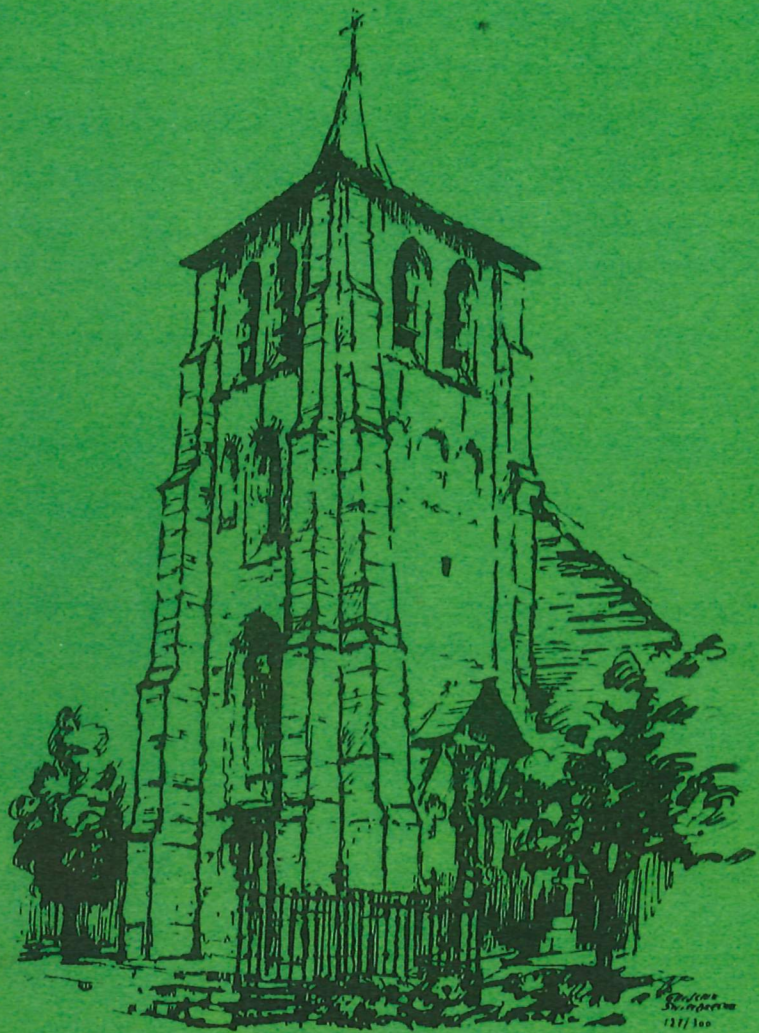

ZILLEGHEM

DECEMBER 1994 - 15de JAARGANG - Nr 4
DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT

ZILLEGHEM

HANDELINGEN VAN DE KRING
VOOR HEEMKUNDE EN GESCHIEDENIS
"PASTOOR RONSE"

DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT

I N H O U D

Denys Bertrand <i>In Memoriam E.H. Jules Pollet</i>	pag. 125
Pollet Jules (+) <i>Kapelaans of onderpastoors te Zedelgem in de 18e eeuw</i>	132
Deceuninck Victor C.F.X. <i>Bibliografie Jules Pollet</i>	146
<i>Inhoud 15de jaargang</i>	164

DECEMBER 1994 - 15de JAARGANG Nr 4

REDACTIE EN BEHEER

Bertrand Denys
Patrick Arnou
Géry Cappon
Victor Deceuninck
Filip Demeyer
Michel Demeyer

Klaprozenlaan 13 Loppem
B.J. Lievensstraat 12 Zedelgem
Patrijzenhoek 9 Zedelgem
Groenestraat 29 Zedelgem
Aartrijksestraat 18 Aartrijke
Aartrijksestraat 18 Aartrijke

Lidmaatschap: 250 F

Rek. 001-0771018-41 of 738-1172056-27
Heemkundige Kring "Pastoor Ronse"
Zedelgem

in loere droien = een blautje later oploze

Studies verschenen in "Zilleghem"
of uittreksels daarvan, mogen niet
gebruikt noch aangehaald worden
zonder te verwijzen naar dit tijd-
schrift en de auteur.

Ieder auteur is verantwoordelijk
voor de inhoud van zijn artikels.

Verantw. Uitgever: Bertrand Denys, Klaprozenlaan 13, 8200 Zedelgem

- ontelinge = juist verscht
Kodex on =

gloosie = onzorg

carilloas = zingende gied

Knoddy = bevolking (poety)

Ter Inleiding

- Kattels = pentel

van ons loopse samelen =

Als huldeblijk wijden wij dit nummer aan onze betreunde voorzitter E.H. Jules Pollet.

Als eerste artikel past het dat we in een "In Memoriam" het leven en vooral zijn werk even belichten.

Trouw aan ons tijdschrift en aan de lezers, bezorgde hij ons daags voor zijn definitieve opname in het ziekenhuis, het artikel "Kapelaans of Onderpastoors te Zedelgem in de 18de eeuw", wat zijn laatste bijdrage zou worden. Niemand vermoedde dat hij het verschijnen ervan niet meer zou mogen beleven...

Zijn pen is stilgevallen. Maar wat hij met die pen voor het nageslacht heeft vastgelegd, is een volumineus levenswerk geworden, zo blijkt uit de "Bibliografie Jules Pollet" die dit nummer afsluit.

Om te Heer te danken dat we zulk een schoon en wijs mens bij ons mochten hebben, om de vele gaven die hem sierden als mens en als priester, nodigen wij u uit op de **plechtige Eucharistieviering** ter zijner gedachtenis die doorgaat in de **Sint-Laurentiuskerk te Zedelgem op zondag 22 januari 1995 om 8.30 u.**

Het Bestuur
van de Heemkundige Kring "Pastoor Ronse".

- Kletsen = opscheppen

- het schoone = nageborste

IN MEMORIAM

E. H. JULES POLLET

Bertrand DENYS

Maandag 14 november 1994 heeft de geschiedenis van Zedelgem heel even stil gestaan. Ten gevolge van een slepende ziekte overleed die dag E.H. Jules Pollet in het Sint-Rembert-ziekenhuis te Torhout.

De rustige maar actieve loopbaan van onze voorzitter voltrok zich tussen 1920 en 1994 in een spoor dat hij trok tussen Brugge en Vlamertinge, door Roeselare, Aartrijke en Zedelgem.

Jules Pollet werd op 5 juli 1920 geboren op 't Veld, een uithoek van Aartrijke, waar hij basisonderwijs genoot aan de Veldschool van de zusters van de H. Familie. Op de hoeve van kerkmeester Aloïs Pollet en Maria Gryp werden na Jules nog zeven kinderen geboren.

Een gelukkige en onbezorgde kindertijd in het vroom-christelijke gezin maakte van hem een rustige, gelovige jongen die na zijn lagere school naar het Klein Seminarie te Roeselare trok, kweekschool voor priesters. In het beroemde bisschoppelijke instituut kiemde en groeide zijn roeping.

In Aartrijke had hij ondertussen via vader Aloïs en de kerkfabriek, Gustje Neyens leren kennen: kerkmeester en actief lid van talrijke verenigingen. Uit het archief van de Aartrijkse kerk, de zogenaamde "kerkekiste", diepte Gustje Neyens parochie-, kerk- en disrekeningen op voor de jonge Jules

Pollet. Vooral een schriftje van een veertigtal bladzijden van de vroegere onderpastoor Rommel met "enige aantekeningen getrokken uit de oude kerkregisters van Aertryke" boeide hem uitermate en gaf de volk tot verder onderzoek van de streek- en dorpsgeschiedenis.

Jules Pollet was ook een gedreven lezer. Het dagelijkse half-uurtje leesstudie in het Klein Seminarie verantwoordde hij vaak examenperiodes met het argument "wat er vandaag niet in steekt, zal er morgen ook niet in zitten". Met meer dan gewone belangstelling volgde hij later het werk van F.R. Boschvogel, zijn dorpsgenoot die hem vaak om geschiedkundig advies vroeg.

Na zijn klassieke humaniora en filosofie te Roeselare, verhuisde Jules Pollet in volle oorlog (1941) naar het Brugse Groot Seminarie voor de studie van de theologie. In die tijden van ontbering mochten de studenten af en toe eens onaangekondigd naar huis om proviand. Bevoorraad met "koekebrood" kwam de jonge seminarist dan naar het Seminarie terug. De resterende donkere oorlogsjaren bracht hij aan de Potterierei door.

In zijn Brugse tijd wakkerde de vlam voor de geschiedenis nog verder aan. Samen met enkele medeseminaristen kreeg Jules Pollet al gauw contact met historici als E.H. Antoon Viaene en E.H. Paul Allossery, beiden woonachtig en actief te Brugge, de eerste als leraar en hoofdredacteur van Biekorf, laatstgenoemde als groot Gezellekenner. Medestudenten kennen nog de anekdote over Jules Pollet die een fout in de cursus kerkgeschiedenis van professor Hodüm in het examen met klank wist aan te wijzen en te weerleggen.

Na zijn priesterwijding op 8 april 1945 (dat jaar waren ze met het onvoorstelbaar hoge aantal van 58 !) werd hij dadelijk

aangesteld als leraar aan zijn Klein Seminarie te Roeselare. Naast het klasseleraarschap van de 5de latijnse (nu 2de latijn), mocht hij alle vakken onderwijzen, de wiskunde en de wetenschappen uitgezonderd.

Als leraar had hij twee vrije middagen per week, waarop hij naar archieven trok en bronnen onderzocht en vooral veel aantekeningen maakte. Aanvankelijk over het Klein Seminarie en zijn bewoners, later over de stad Roeselare. Legendarisch zijn de mysterieuze schriftjes met zijn notities.

De uitermate boeiende geschiedenis van het Klein Seminarie ploos hij na en zijn bevindingen publiceerde hij in een reeks artikelen in Biekorf, in het schooltijdschrift De Heraut en in Augustiniana, het huisblad van de Augustijnen. Vooral de figuur van Guido Gezelle intrigeerde Jules Pollet enorm. Met een artikel over een niet gekende brief van Gezelle aan Mgr. Malou, verwierf de priester-leraar een vaste plaats in de Gezellestudie.

Tijdens zijn leraarschap maakte hij de viering mee van 150 jaar Klein Seminarie te Roeselare (1956) en tot zijn grote verwondering hoorde hij de superior een toespraak houden, gestoffeerd met materiaal uit zijn eigen publikaties. In 1981-'82 verzamelde en bewerkte Jules Pollet i.s.m. E.H. Luc Pillen een aantal oude artikelen en bundelde ze in de feestuitgave "175 jaar Klein Seminarie te Roeselare".

Zijn jarenlange omgang met historische bronnen en het verleden hadden hem onnoemelijk veel relativiseringsvermogen en wijsheid bijgebracht. het "nil admirari..." van Horatius (laat je nooit door be- of verwondering meeslepen) en het "mundus vult decipi, ergo decipiatur" (wat Jules vertaalde in "de wereld

wil bedrogen worden, de Jezuïeten zijn er dus meer dan nodig"!)) waren zijn lijfspreuken geworden.

Tijdens de weekends verrichtte hij ondertussen al parochiewerk op de Pierkenshoek tussen Zarren en Houthulst. Korte tijd trok hij er met een bromfiets heen tot een valpartij hem het onstuwig vehikel van de hand deed doen en de fiets opnieuw van stal werd gehaald. Techniek was aan Jules Pollet niet besteed.

In mei 1957 werd de leraar dan benoemd tot kapelaan op de Sint-Vedastusparochie te Vlamertinge, waar hij samenwerkte met pastoor Jozef Vereecke (oom van de huidige pastoor van Loppem). Al dadelijk fascineerde hem ook deze streek. Hier zat hij op de historische slagvelden van de eerste wereldoorlog en aan de poort van Frans-Vlaanderen. Op zijn fiets trok hij naar het oude Vlaamse gebied waar hij niet alleen als kenner zijn voorraad wijn aanschafte, maar ook de rijke cultuur en geschiedenis van de Frans-Vlaamse stadjes en dorpen exploreerde. Over het Ieperse publiceerde hij druppelsgewijs in het tijdschrift "Iepers Kwartier". 14 jaar bracht Jules Pollet in Vlamertinge door.

In november 1971, op 51-jarige leeftijd, werd hij pastoraal volwassen en kreeg als pastoor de parochie Sin-Elooi te Zedelgem toegewezen. Nu zat hij op een zestal kilometer van zijn geboortedorp, in het hem zo vertrouwde Houtland. Daar droeg hij de verantwoordelijkheid, samen met zijn medepastors Libert Bruneel en Willy Verhaeverbeke, over een parochie van 3.300 zielen. Velen onder onze leden leerden pastoor Pollet kennen als een bescheiden, minzame man die op zijn "velo" de mensen ten huize bezocht. Door zijn stille aanwezigheid, lurkend aan zijn pijp, bracht hij rust bij zijn mensen. Tijdens zijn drukke pastoraat te Zedelgem, vond hij nog alleen op

zondagmiddag de tijd en de nodige rust om met zijn geschiedkundig werk bezig te zijn.

Maar in 1980 stichtte wijlen E.H. Willy Peirsegaele onze "Heemkundige Kring Pastoor Ronse" te Zedelgem en Jules Pollet maakte deel uit van de stichtende bestuursploeg. Algauw straalde hij er competentie en natuurlijk historisch gezag uit. Wat Jules Pollet goedkeurde, vaak zonder woorden, mocht als degelijk beschouwd worden. Wij leerden al vlug zijn belezenheid kennen, zijn grote respect voor de bronnen en het gemak waarmee hij ze ontcijferde. Zonder franjes, maar waarheidsgetrouw goot hij zijn primaire materiaal in de vorm van een artikel of een boek. De bibliografie van Jules Pollet in deze aflevering van "Zilleghem" bewijst de gedrevenheid waarmee onze voorzitter de geschiedenis van Zedelgem wou herschrijven. Voor de niet-foutloze geschiedenis van Zedelgem van Frederik Ronse waarschuwde hij in de bestuursvergaderingen zo vaak.

^{E.H. Willy}
Toen voorzitter Peirsegaele in 1986 ziek werd en ging rusten buiten Zedelgem, nam Jules Pollet het roer van de kring over. Maar ook Aartrijke bleef zijn aandacht gaande houden. In 1982 verscheen het eerste deel van de twee volumes over zijn geboortedorp, wat hij bescheiden "Bijdragen tot de geschiedenis van Aartrijke" noemde. "Geschiedenis van..." zou te allesomvattend hebben geklonken en dat was het werk dus niet volgens de auteur. Een tweede deel over Aartrijke publiceerde hij in 1986.

In 1988 werd er feest gevierd op zijn parochie Sint-Elooi, n.a.v. het 50-jarig bestaan. De bijdrage van pastoor Pollet was uiteraard een geschreven en geïllustreerde terugblik op de "parochie St.-Elooi. Zedelgem-De Leeuw 1938-1988".

Kort daarna zag de pastoor dat het goed was geweest en dacht aan rusten.

Op 8 januari 1989 nam hij afscheid van "De Leeuw" en keerde terug naar zijn Aartrijke, in de vrij gekomen onderpastorie aan de Engelstraat. En de "servus observantissimus" (de gehoorzaamste dienaar) werd er hulp priester op de Sint-Andreasparochie. Nu kon hij zich ten volle wijden aan de geschiedenis, de *magistra vita*.

Toen de Gemeentelijke Culturele Raad en het Gemeentebestuur van Zedelgem in 1991 beslisten jaarlijks een cultuurprijs toe te kennen aan een cultureel verdienstelijk inwoner, was Jules Pollet de onbetwiste eerste laureaat. En hij was er gelukkig mee!

Onze voorzitter zullen wij altijd voor ons zien, in het kader van zijn woon- en zitkamer, tussen zijn talrijke rekken gevuld met geschiedkundige boeken, pijprokend, bij een glas wijn, vertellend, gezapig, gezellig, van heden en vooral van het verleden. Hij was de man die ons tijdschrift bijna volschreef. E. Br. Filip die ons Zilleghem redigeert, kan getuigen hoe vaak de voorzitter uit zijn voorraad putte om een aantal bladzijden op te vullen. Het zal dan ook verschrikkelijk moeilijk zijn de leemte op te vullen die Jules Pollet nu achter laat. Maar laten wij vooral de rust en kalmte behouden die de overledene zo legendarisch maakten en vertrouwvol de toekomst inzien: *nil mirari...*

Tot in zijn laatste levensdagen schreef hij nog aan zijn opus. Het allerlaatste artikel van zijn hand publiceren wij met veel schroom en eerbied in dit nummer.

Een grote bron van geluk vond E. H. Pollet ook in zijn fami-

lie. Hij kende alle nichten, neven en hun kinderen. In Vlamer-tinge trokken zijn ouders bij hem in en in Zedelgem en Aartrij-ke kreeg hij het gezelschap van één van zijn broers.

Jules kon bij zijn familie ook zo genieten van een goede tafel en een glas belegen wijn. Dan was hij diep gelukkig.

Ook de jaarlijkse reis met zijn trouwe vrienden-priesters, onder wie Frans Vereecke, was voor hem een topmoment.

Omringd door zijn talrijke familieleden en vrienden kreeg onze voorzitter een waardige, maar aandoenlijke uitvaart in de Aartrijkse Sint-Andreaskerk op zaterdag 19 november. Onze voorzitter vergeten wij nooit. Dat hij ruste in vrede.

Bertrand Denys

(met dank aan E.H. Frans Vereecke voor de informatie).

KAPELAANS of ONDERPASTOORS TE ZEDELGEM IN DE 18de EEUW

J. Pollet (+)

Op het einde van de 17de eeuw had één derde van de parochies van het decanaat Torhout een onderpastoor. In 1745 was dit reeds 2/3 van de parochies en op het einde van de 18de eeuw was in iedere parochie, behalve in éne een onderpastoor. Om zover te geraken waren veel processen gevoerd.

De grootste reden om een onderpastoor te hebben was om op de parochie een tweede mis - een vroegmis - te hebben, opdat alle parochianen in de mogelijkheid zouden zijn iedere zondag de mis bij te wonen.

Indien er maar een priester en dus ook maar een mis was, moest minstens één lid van het gezin thuisblijven om te letten op de kinderen en het vee; ook wel om mogelijke brandstichting en diefstal te voorkomen.

Na enkele voorlopige oplossingen, bekwam men in Zedelgem een kapelaan wiens wedde wettelijk was geregeld, na een proces dat duurde van 1745 tot 1750.

Een eerste kapelaan (1711).

Op 8 augustus 1711 legt Roger Breydel, pastoor te Eernegem (1699-1721) een aanklacht neer bij de vicarissen van het open-

staande bisdom. Daarin beschuldigt hij een zekere priester van het bisdom Mechelen, die in Zedelgem verblijft, dat hij de talrijk naar hem toestromende gelovigen exorciseert (de duivel uitdrijft) te Zedelgem en ook op zijn parochie⁽¹⁾. Op 17 augustus 1711 roepen de vicarissen Alexander Emanuel vander Haghe naar het bisdom. Ze vragen hem of hij te Zedelgem verbleef en de daar van overal toestromende mensen exorciseerde. Na een ernstige vermaning, bevelen ze hem niet meer te exorciseren tenzij met uitdrukkelijke toelating van de vicarissen⁽²⁾.

Iemand die meer scheen af te weten van priester vander Haghe was Frans Jan Ramondt, pastoor te Aartrijke (1705-'27). Op 26 september 1711 werd hij naar het bisdom geroepen en de vicarissen vroegen hem wat er was van een zekere priester vander Haghe en sedert wanneer hij hier was aangekomen, nu ongeveer 18 maand geleden. Eerst had hij 5 à 6 maand met hem samengewoond. Hij scheen hem een eerlijk priester te zijn die op zon- en feestdagen altijd celebreerde, maar hij had ook gehoord dat hij zich bezig hield met exorciseren en meerdere malen had hij ook gezien dat hij als genezer optrad en daarom ook kwamen veel landslieden naar hem. Ook om als genezer op te treden trok hij het bisdom rond. Op maandagmorgen trok hij er op uit en 's zaterdags was hij weer terug in de pastorie te Aartrijke. Zoals hij het zelf zegde, verdiende hij zo veel geld, maar even gemakkelijk verbraste hij zijn geld door in de herbergen te drinken met een volkske van niet. Ondervraagd of hij hierdoor geen schandaal verwekte in de parochies, antwoordde de Aartrijkse pastoor dat hij daarover niets had gehoord en dat hij zelfs nooit had gezien dat hij te veel drank binnen had. Toch had hij gehoord dat allerhande praatjes over hem de ronde deden bij de pastoors, heelmeeesters en chirurgijnen. Die vonden dat zo iets niet paste voor een kerkelijk persoon⁽³⁾.

Pastoor doet vroegmis.

Vanaf 18 november 1714 begon pastoor Leopardus Ramondt (1712-1724) op zon- en feestdagen een vroegmis te doen. De pastoor zorgde ervoor dat de parochie deze vroegmis betaalde, 21 lb.gr per jaar⁽⁴⁾. Ook het "collegie s'landts van den Vrijen" keurde op 23 november 1715 goed dat de parochie de vroegmis betaalde⁽⁵⁾.

Vanaf november 1715 komen Brugse recollecten-terminanten de vroegmis doen te Zedelgem⁽⁶⁾.

Vanaf 1717 is het Laurentius vanden Kerckhove, "*religieus in de abdie van Ste. Andries*", die de vroegmis komt doen⁽⁷⁾.

Kapelaans zonder wettelijke onderpastoorswedde.

In 1733 krijgt Zedelgem als onderpastoor Ignatius de Waele. De parochie betaalt hem niet alleen voor de vroegmis - wat wettelijk in orde is - maar tevens voor "*cappellaenen dienst*" - wat wettelijk niet in orde is⁽⁸⁾. Vanaf april 1734 en door het bisdom op 8 juni 1734 bevestigd, is Nicolaus Roberse onderpastoor te Zedelgem en ook te Aartrijke⁽⁹⁾. Onderpastoor Roberse woonde te Zedelgem en bouwde er een onderpastorie⁽¹⁰⁾. Wanneer nu de schepenen van het Vrije aan de parochie het verbod oplegden op vanaf St.-Jansdag (24 juni) 1741 de onderpastoorswedde te betalen, moest men een andere uitweg zoeken om de wedde van de onderpastoor te betalen. Na de dood van de Aartrijkse pastoor Jacobus Sevenoij werd Nicolaus Roberse deservitor te Aartrijke tot hij op 12 mei pastoor werd in Beers-t⁽¹¹⁾. Opvolger van Nicolaus Roberse was Gaspar Hannicq, die op 18 mei 1742 benoemd werd tot "*vicepastor pro parochia de Zedelghem et Aertrijcke*"⁽¹²⁾.

Nu de toestand bij de betaling der wettelijke regeling van de onderpastoorswedde er zo uitzag, wilde men te Zedelgem geen proces inspannen tegen de tiendeheffers om van hen de betaling af te dwingen van de wettelijke onderpastoorswedde. In plaats daarvan zocht men die te betalen met de vrijwillige bijdragen van de parochianen⁽¹³⁾.

Opvolgers van Gaspar Hannicq waren Jacobus de Smet (17458-'49) en Philippus Antonius Colens (1749-'51).

Vrijwillige bijdragen van de parochianen.

Tot 10 mei 1745 ging het goed om met de vrijwillige bijdragen de onderpastoorswedde te betalen. Dan stapelden de moeilijkheden zich op: de lasten van de Oostenrijkse Successieoorlog (1744-'48) *"ende wel besonderlijck door het menichvuldig verlies van het hoornvee"* (runderpest). Hierdoor waren veel parochianen niet meer in staat verder iets bij te dragen tot de onderpastoorswedde, hoe gaarne zij dit ook deden. Anderen gaven nog altijd iets, maar veel minder dan ze gewoon waren. Nog anderen wilden niets meer geven *"segghende dat sij hunne thienden geven om gedient te worden van de geestelijcke"*⁽¹⁴⁾.

Na dringende aanmaningen van de pastoor en nadat hoofdman Carel de Keijser drie zitdagen had gehouden was niet voldoende geld ingekomen. Daarbij was weerom op veertien dagen, op 3 à 4 plaatsen *"de sterfte onder het hoornvee ontstoken"*.

Een proces, de enige uitweg.

Het eerste wat men voor zo'n proces nodig had, was het wettelijk vaststellen van de noodzakelijkheid van een tweede priester, een onderpastoor. Hiervoor zenden pastoor Joannes Ketels

en hoofdman Carel de Keyser een smeekschrift naar J. B. L. de Castillion, bisschop van Brugge (1743-'53), waarbij hij gevraagd werd te verklaren dat een onderpastoor te Zedelgem noodzakelijk is. Dit smeekschrift, gedateerd 22 mei 1745, werd eerst voor advies gezonden naar deken Arnold Daems, pastoor te Oostkamp. Het advies van de deken was gunstig. Hij vermeldde erin dat de noodzakelijkheid van een onderpastoor te Beernem werd aanvaard voor een kleinere bevolking en voor een kleinere uitgestrektheid dan die van Zedelgem. Volgende redenen werden aangehaald:

- 1° In 1745 waren in Zedelgem 743 communicantes op een bevolking van 1182 zielen.
- 2° De uitgestrektheid van de parochie, waartoe ook het huidige Veldegem behoorde, de slechte wegen, de heide en moerasgebieden. Zo had de pastoor soms 3 à 4 uur nodig om een zieke te bedienen.
- 3° De aangroei van de bevolking. Sedert de aankomst in 1724 van pastoor Ketels, waren meer dan 40 huizen bijgebouwd "*ten meesten deel in het veldt verre van de kercke*" (het huidige Veldegem). Daardoor is het aantal communicantes, in zijn tijd met meer dan 200 aangegroeid.
- 4° De moeilijkheden meegebracht door de Oostenrijkse Successieoorlog, waarbij de runderpest. De parochianen zijn zo bekommerd met hun vee, hun have en goed dat velen niet naar de mis zouden komen, moest er maar een mis zijn. En ook kan de pastoor niet alle zieken tijdig bedienen.

Op 1 juli 1745 kwam bisschop J.B.L. de Castillion naar Zedelgem waar hij om 10 u. het vormsel toediende en daarna bleef tafelen bij de pastoor. Om 5 u. in de namiddag trok hij naar

Loppem om er te overnachten⁽¹⁵⁾. Zo was er tijd genoeg om de noodzakelijkheid van een onderpastoor te bespreken. Op 29 oktober 1745 dan, volgt de uitspraak van de bisschop waarin hij de noodzakelijkheid erkent van een onderpastoor te Zedelgem. "... op alles rijpelijk gelet, naementlijk in onze bisschoppelijke visite in Zedelghem gedaen op 1 juli 1745... Wij verklaeren aldaer noodigh te zijn eenen tweeden priester"⁽¹⁶⁾.

Proces en transactie.

Nu kon de parochie het proces beginnen om van de geestelijke tiendeheffers de betaling te bekomen van de onderpastoorswedde. De geestelijke tiendeheffers van Zedelgem waren dan:

1. Het kathedraal-St.-Baafskapittel in Gent
2. De pastoor van Zedelgem
3. De abt van de St.-Andriesabdij bij Brugge.

Door de Raad van Vlaanderen te Gent werden deze tiendeheffers ertoe veroordeeld om de competentie (wedde) van de onderpastoor, zijnde 40 lb.gr. te betalen. Het deel van de pastoor daarin was 8 lb. 6 s. 2 gr.

De veroordeelden aanvaardden deze uitspraak niet en brachten de zaak naar de Grote Raad van Mechelen. Daar kwam de volgende transactie tot stand: de pastoor zou al zijn tienden afstaan aan de andere tiendeheffers waardoor hij zou ontslagen worden iets bij te dragen tot de onderpastoorswedde. Deze transactie werd door bisschop de Castillion op 30 oktober 1750 goedgekeurd en op 23 november 1750 door de Grote Raad van Mechelen gedecreteerd. Van dan af moesten de tiendeheffers jaarlijks als wedde 70 lb.gr. aan de pastoor betalen en als onderpastoorswedde 40 lb.gr.⁽¹⁷⁾. Bij de vernieuwing van deze transactie op 20 maart 1779 werd de wedde van de pastoor

gebracht op 89 lb.gr. en die van de onderpastoor bleef op 40 lb.gr.⁽¹⁸⁾.

Zedelgemse onderpastoors tot 1800.

Philippus Antonius Coolens werd opgevolgd door Carolus Pavot, van 1751 tot 1759 onderpastoor in Zedelgem. Bij zijn dekanaal bezoek op 3 juni 1755 schrijft deken Arnold Daems dat onderpastoor Carolus Pavot, Bruggeling, zeer stipt zijn taak vervult, dat hij vanwege de tiendeheffers zijn onderpastoorswedde van 40 lb.gr ontvangt, dat hij een huis bewoont, gebouwd op geschonken grond en die hij verplicht is te onderhouden.

In 1759 wordt hij coadjutor van Elias Verdick, pastoor van Loppem en na diens dood op 7 juli 1759 deservitor te Loppem. In 1760 doet hij mee aan het concours om pastoor te worden van Loppem. Maar op 6 juli 1760 wordt hij pastoor te Sijsele. Gestorven te Brugge in 1803 wordt hij te Sijsele begraven⁽¹⁹⁾.

Na Carolus Pavot wordt Joannes Petrus vande Walle in 1759 onderpastoor in Zedelgem. Volgens een getuigschrift van pastoor Joannes Ketels op 12 mei 1766 was hij een goed mens en een ijverig onderpastoor. Op 17 juni 1773 wordt hij benoemd tot pastoor van St.-Kruis-Brugge⁽²⁰⁾.

Joannes Baptista de Laeter, geboren te Oostende is de volgende onderpastoor van Zedelgem. Hij wordt er benoemd in 1773. Op 14 december 1774 sterft pastoor Ludovicus de Vos, 48 jaar oud en onderpastoor J.B. de Laeter wordt benoemd tot deservitor van Zedelgem. Terwijl J.B. de Laeter dienst deed als pastoor te Zedelgem, werd Ivo Valcke "*bedienelicken onder-*

pastor deser prochie" (dienstdoende onderpastoor). Bij Ronse, p. 136 lezen we "*bedreuclicken* (ziekelijke) *onderpastor*". Op 8 augustus 1777 werd de Laeter deservitor te Jabbeke, in 1778 pastoor te Jabbeke en in 1789 pastoor te Oudenburg, waar hij stierf op 6 december 1820⁽²¹⁾.

Na het heengaan van de Laeter naar Jabbeke wordt een bekend persoon onderpastoor te Zedelgem. Van december 1774 tot juni 1775 was Ivo Valcke dienstdoende pastoor geweest te Zedelgem; nu in 1777 wordt hij er onderpastoor. Hij zal dit blijven tot 1782. Volgens een getuigschrift van P.F. Valcke, pastoor van Rumbeke en deken van Roeselare uit 1777 was Ivo Valcke "*parvae sanitatis, pius et doctus*" (zwak van gezondheid, godsvruchtig en geleerd). Hij beschikte over een nieuw gebouwd huis, waarvoor men een lening had aangegaan van 100 lb. gr wisselgeld. Deze lening moest met 4 lb.gr. per jaar worden afgelost, zonder interest. Daarbij waren nog 50 lb.gr. wisselgeld geleend aan 4 % en 2 lb. gr. moesten jaarlijks worden terugbetaald. Als cijns voor de grond waarop het huis stond moest 1 lb.gr. per jaar worden betaald en daarbij moest de onderpastoor nog 3 missen lezen en assisteren in het jaargetijde voor pastoor de Vos, pastoor geweest te Zedelgem 1766-'74. In 1783 is Ivo Valcke geestelijk koster geworden te Roeselare⁽²²⁾.

In 1782 wordt Joannes vande Pitte, geboren te Hooglede, onderpastoor te Zedelgem. Dit blijft hij tot 24 juni 1789. Hij wordt opgevolgd in 1789 door Joannes Surmont, geboren te Zwevezele. Tijdens de Beloken Tijd weigert hij samen met zijn pastoor Bernard Gillis de beruchte eed af te leggen en moest hij onderduiken. In december 1799 sterft Bernard Gillis en Joannes Surmont wordt deservitor te Zedelgem. In 1803 wordt hij pastoor te Slijpe en in 1813 te St.-Andries-Brugge⁽²³⁾.

Lijst der Zedelgemse Onderpastoors in de 18de eeuw.

- 1733: Ignatius de Waele
1734: Nicolaus Roberse, was ook onderpastoor in Aartrijke.
1742: Gaspar Hannicq, was ook onderpastoor in Aartrijke.
1744: Jacobus de Smet
1749: Philippus Antonius Colens
1751: Carolus Pavot
1759: Petrus Joannes vande Walle
1773: Joannes Baptista de Laeter. Hij was van december 1774 tot juni 1775 deservitor van de overleden pastoor Ludovicus de Vos. Tijdens deze maanden wordt Ivo Valcke dienstdoende onderpastoor te Zedelgem.
1777: Ivo Benedictus Valcke
1782: Joannes vande Pitte
1789: Joannes Surmont.
-

Hoe werd de onderpastoorswedde wettelijk geregeld in Aartrijke?

In Aartrijke werd eerst in 1762 de onderpastoorswedde wettelijk geregeld. Lange tijd dus moest men zich tevreden stellen met voorlopige oplossingen. Eerst deed men samen met Zedelgem en de Zedelgemse onderpastoors Nicolaus Roberse (1764-'42) en Gaspar Hannicq (1742-'44) deden ook dienst in Aartrijke. Daarna waren het de Aartrijkse onderpastoors Adrianus Jacobus de Bie (1744-'46), Jacobus Albertus van Vossem (1746-'51), Bernardus de Vos (1751) en Franciscus Hubertus Kleemajjer (1751-'55) die ook in Eernegem dienst deden.

In 1755 betaalde men de onderpastoor "*vuit de goede jonsten*

vande *prochiaenen*", omdat men van de kant van de schepenen van het Vrije "*grootte difficulteiten*" vreesde en bang was van een langdurig proces. Pastoor Antonius Hoet, de hoofdman en de pointers regelden alles met bisschop J.R. Caïmo, waar alles in orde kwam op 8 augustus 1755. Als onderpastoor werd Joannes Baptista Dehoorne benoemd en bleef er tot hij in 1762 pastoor werd te Snaaskerke.

Op 14 juni 1762 werd Carolus Hamerlijnck pastoor te Aartrijke en onmiddellijk zette hij er voor in om de onderpastoorswedde wettelijk te regelen. Hij zond een verzoekschrift naar de bisschop opdat deze de noodzakelijkheid zou vaststellen van een twee de priester te Aartrijke. Hij haalt de volgende redenen aan:

- 1° Aartrijke heeft een zeer "*considerabel extendue, groot bet dan vijfduizend gemeten*". Zo komt het dat er "*twee menagien zijn ontrent eene uere en half afgelegen van de kerck; diversche andere ontrent eene uere ende den meerderen deel van de voordere tot drij quartieren ende een half uere.*"
- 2° Het aantal communicanten loopt op tot 760. Hierbij wordt een lijst gevoegd met de namen van de 453 volwassen communicanten; daarbij waren nog 307 niet-volwassen communicanten. Ook de kinderen, nog niet communicantes, brachten bij het toedienen van biecht en H. Oliesel het hunne bij voor de pastoor.
- 3° "*Dat de wegen in het laet winter-saijsoen dickwils zeer quaet om niet te seggen impraticabel zijn.*"
- 4° "*Dat er voorafgaendelijck... eenen tweeden priester is geweest den welcken heeft moeten subsisteren (zijn levensonderhoud vinden) uijt de goede jonsten vande prochiaenen.*"

Op 26 juni 1762 vraagt bisschop Caïmo nadere gegevens:

- Het advies van de tiendeheffers.
- De lijst van de 307 communicantes, naast de 453 die bij het verzoekschrift waren gevoegd.
- Het advies van de landdeken.

Deken J. Laros, pastoor te Handzame zond op 14 juli 1762 zijn advies naar het bisdom. Naast de redenen, opgesomd door pastoor Hamerlijnck, voegt deken Laros nog de volgende: "*dat de prochien bestaende in veel velden en heijen, gelijk is de prochie van Aertrijcke, natuerlijck moeilijcker zijn als andere... om reden dat het voor meest gedeelte al arme zijn die aldaer wonen.*" En bij ziekte en moeilijkheden doen deze arme mensen zo goed als altijd beroep op een priester. Omwille van hun armoede zijn ze niet in staat andere hulpverleners te betalen.

Het advies van de tiendeheffers had de bisschop vernomen van hoofdman Pieter Vergauwe en van parochieontvanger Timotheus David Huijsuene. Het was immers de parochie Aartrijke die sedert 1740 tiendeheffer was te Aartrijke. De bisschoppelijke verklaring dat te Aartrijke een onderpastoor noodzakelijk is van 16 september 1762. Gelet op het advies van de deken, "*alsook behoort den hoofman en ontvanger der parochie van Aertrijke, de welke aldaer selfs de thiende is heffende, en ook gelet op onze bisschoppelijcke visite... Wij verclaeren aldaer eenen onderpastor noodigh te wesen. Actum tot Brugghe in ons bisschoppelijck paleijs den 16 September 1762*"⁽²⁴⁾.

Nu kon pastoor Hamerlijnck aan de schepenen van het Vrije verzoeken dat zij de parochie Aartrijke toelating zouden geven om de onderpastoorswedde te betalen. Op 30 oktober 1762

werd door de schepenen van het Vrije toegestaan "*dat ter deser prochie sal ghestelt worden eenen residerenden Capelaen ende aen hem betaelt worden d'ordinaire competentie (wedde) uijt de middelen vande thienden ofte uijt de gonne vande prochie*"⁽²⁵⁾.

De wettelijke regeling van de onderpastoorswedde in Loppem.

Loppem was te weinig bevolkt om een onderpastoor te hebben. Maar toen Gerard Rousseaux, pastoor in Loppem van 1760 tot 1815, in 1778 ook deken werd van Torhout, had hij een medehelper of coadjutor gekregen en dit bleef ook zo nadat zijn taak als deken in 1809 was beëindigd omwille van zijn hoge ouderdom⁽²⁶⁾.

Vlug volgden de coadjutors elkaar op:

1779: Joseph Van Colen

1780: Jacobus Godefroy

1782: Jan Frans Verstraete

1784: Jan Frans De vlieger

1792: Pieter Lemaître

1794: Pieter Welvaert

1796: Franciscus Gomarüs Claeysens tot aan zijn overlijden in Loppem in 1805.⁽²⁷⁾

Met Kerstdag 1804 was pater Ferdinand Verkamer in Loppem om dienst te doen in plaats van de ziek geworden Claeysens en na dienst dood in 1805 werd hij aangewezen om de 86-jarige pastoor Rousseaux bij te staan. In 1815 stierf pastoor Rousseaux en Ferdinand Verkamer werd pastoor te Loppem

van 1815 tot 1830.⁽²⁸⁾

Begin 1841 vroeg de gemeenteraad bij het bisdom een onderpastoor aan voor Loppem. Het K.B. van 26 maart 1841 erkende de standplaats van een onderpastoor in Loppem met een jaarwedde van 500 fr.⁽²⁹⁾

Bronnen:

- (1) Archief Bisdom Brugge (=B) 47 f° 44 vo
- (2) B, 47 f° 45 vo
- (3) B, 47 f° 54 ro
- (4) Parochierekeningen 1714 in Rijksarchief Brugge (= R.A.B.), Vrije Registers (= V.R.) 6671
- (5) R.A.B., V.R. 6672
- (6) R.A.B., V.R. 6670
- (7) R.A.B., V.R. 6674 en 6675
- (8) B. 53 f° 127
- (9) B. 53 f° 299
- (10) CAPPON G., De onderpastorie in Zedelgem, in "ZILLEGHEM" 1982, p. 161-162
- (11) B. 56 f° 26 vo
- (12) B. 56 f° 28
- (13) B. 58 f° 58
- (14) B. 58 f° 59 vo. - 60 ro
- (15) Zie (14)
- (16) B. 58 f° 60 en POLLET J., Bisschop J.B. de Castillion bezoekt Zedelgem in 1745, in ZILLEGHEM 1986, p. 48-51
- (17) R.A.B., Kerkarchief (=K.A.) nieuw nr 413
- (18) B. 241 ro
- (19) R.A.B., K.A. nr nieuw 413 en nr 429
- (20) R.A.B., K.A. nr nieuw 428 en B. 68 f° 129 vo
- (21) B. 70 f° 8 en R.A.B. K.A. nr 14197
S. BOUTENS, Jabbeke op kerkelijk gebied, in: BRUGS OMME-
LAND, 1982, p. 101
CAPPON G., Bouw van nieuwe onderpastorie, in: ZILLEGHEM,

- 1982, p. 162-164
- (22) B. 70 f° 8
Kerkarchief Roeselare, Acta decanalia, P.F. Valcke, f° 403
R.A.B., K.A. nr nieuw 427
- (23) VAN OUTRYVE D'YDEWALLE ST., St.-Andries, Brugge,
1930, p. 85
POLLET J., Nieuwe gegevens over de Beloken tijd te Zedelgem
1797-1802, in: ZILLEGHEM 1989, p. 59-61
- (24) B. 66 f° 3-8
- (25) B. 66 f° 18 vo
- (26) VERVENNE A., De Parochie Loppem, Loppem, 1980, p. 89
- (27) VERVENNE A., o.c., p. 76
- (28) VERVENNE A., o.c., p. 89
- (29) VERVENNE A., o.c., p. 97.

Legat de timmerman lozen = de den, tonen (weg
zenden)

Zijn tong sloot Radeulle = hallelen

Saffelen = waggeland gom =

spulkefoteren = afknoppen

weergaarde = gelyke

fiwtinsje = wissen mandje (+ kaver)

Bestrievelen = bestrooien

Zesloetie = vogel

giedje folgeren = dionmalyede

Refjeterlefe = ge rofjeld kengel

Huise zillen = met een gevegen binnen zid

KAPELAANS of ONDERPASTOORS IN ZEDELGEM - Jules Pollet (++)

145

afpeusen (afpeusen) = moten ofjelen

BIBLIOGRAFIE JULES POLLET

Victor Deceuninck C.F.X.

1951

Lering, eerste communie en vormsel in de dekenij Roeselare
1748-1792 in: BIEKORF, 1951, 52e jg., p. 58-60

Scholen en schoolmeesters in de dekenij Roeselare 1749-1792
in: BIEKORF, 1951, 52e jg., p. 111-114

Flitsen uit de voorgeschiedenis van het Klein Seminarie (1634-
1643) in: DE HERAUT, Roeselare, 1951, 4e jg., nr.3, p. 1-2

1952

Flitsen uit de voorgeschiedenis van het Klein Seminarie.
Wanneer en hoe ontstond alhier het handelsonderwijs?
in: DE HERAUT, Roeselare, 1952, 5de jg., okt., p. 8

Flitsen uit de voorgeschiedenis van het Klein Seminarie.
in: DE HERAUT, Roeselare, 1952, 5de jg., dec., p. 11

1953

Flitsen uit de voorgeschiedenis van het Klein Seminarie.
in: DE HERAUT, Roeselare, 1953, 6de jg., mei, p. 4

De geschiedenis van de kerk van het Klein Seminarie
in: DE HERAUT, Roeselare, 1953, 6de jg., p. 4-6

Hoe Roeselare zijn Klein Seminarie kreeg (1806)
in: DE HERAUT, Roeselare, 1953, 6de jg., p.4-6

146

Het superioraat van Carolus Bruson 1806-1807

in: DE HERAUT, Roeselare, 1953, 6de jg., dec., p. 5-7

De distributie te Roeselare

Stichtingen te voordele van de Roeselaarse geestelijkheid met daaraan verbonden jaargetijden.

in: HANDELINGEN VAN HET GENOOTSCHAP VOOR
GESCHIEDENIS, Brugge, 1953, 90e jg., p. 57-62

1954

Gezelle te Roeselare. Brief van Gezelle aan Mgr. Malou - 1857

in: BIEKORF, 1954, 54e jg., p. 188-191

1830 en het Klein Seminarie van Roeselare

in: DE HERAUT, Roeselare, 1954, 7de jg., p. 5-8

De normaalschool te Roeselare (1838-1846)

in: DE HERAUT, Roeselare, 1954, 7de jg., p. 6-8

Het superioraat van Petrus Joannes De Simpel (1807-1812)

in: DE HERAUT, Roeselare, 1954, 7de jg., okt.-dec., p. 6-9

1955

De Augustijnen te Roeselare 1635-1805 - Geschiedkundige schets.

in: NOVA ET VETERA, 1955, 48 blz.

in: AUGUSTIANA, 1955, 5de jg., p. 163-191 en 268-287

Het superioraat van B.J. Nachtergaele (1814-1849).

in: DE HERAUT, Roeselare, 1955, 8ste jg., april, p. 8-14

Het superioraat van B.J. Nachtergaele (1814-1849) Vervolg 1
in: DE HERAUT, Roeselare, 1955, 8ste jg., augustus, p. 8-14

Het superioraat van B.J. Nachtergaele (1814-1849) Vervolg 2
in: DE HERAUT, Roeselare, 1955, 8ste jg., december, p. 6-13

Albrecht Rodenbach en de Lettergilde.
in: HERNIEUWEN, Roeselare, 1955-1956, 24ste jg., p. 72-77, 151-156,
221-225

1956

Het Klein Seminarie en Albrecht Rodenbach.
in: WEST-VLAANDEREN, Brugge, 1956, 5de jg., p. 184-190

De Jubelfeesten van 1856 en 1906.
in: DE HERAUT, Roeselare, 1956, 9de jg., p. 8-13

Het superioraat van J. J. Faict (1849-1856)
in: DE HERAUT, Roeselare, 1956, 9de jg., p. 9-15

1957

Gebeurtenissen uit het superioraat van J. J. Faict (1849-1856)
en A. Frutsaert (1856-1859)
in: DE HERAUT, Roeselare, 1957, 10de jg., p. 6-13

Het Superioraat van B.J. Nachtergaele (1814-1849).
in: DE HERAUT, Roeselare, 1957, 10de jg., december, p. 10-11

1958

Het Superioraat van Leo Henricus Devroe (1849-1908) in het Klein Seminarie te Roeselare.

in: DE HERAUT, Roeselare, 1958, 11de jg., augustus, p. 14-20

Hoppeteelt te Aartrijke

in: BIEKORF, 1958, 59e jg., p. 222-223

1966

Landgebruikers in Vlamertinge ten jare 1579.

in: IEPERS KWARTIER, 1966, 2de jg., nr. 1, p. 11-17

"De Drie Zwaluwen" te Aartrijke.

in: HET HOUTLAND, Torhout, 1966, 8ste jg., nr. 3-4, p. 12-15

1972

Uit de Kerkrekeningen van Zillebeke (1620-1668).

in: IEPERS KWARTIER, 1972, 8ste jg., nr. 1, p. 6-15

1973

Uit de Kerkrekeningen van Zillebeke.

in: IEPERS KWARTIER, 1973, 9de jg., nr. 4, p. 161-169

1974

Uit de Kerkrekeningen van Zillebeke.

in: IEPERS KWARTIER, 1974, 10de jg., nr. 4, p. 124-132

Sedert wanneer staan er kerkstoelen in de kerk van Vlameringe?
in: IEPERS KWARTIER, 1974, 10de jg., p. 130-132

1976

Uit de Kerkrekeningen van Zillebeke.
in: IEPERS KWARTIER, 1976, 12de jg., nr. 3, p. 71-76

1978

Aartrijke ten jare 1748.
in: DAVID JONCKHEERE, Aartrijke, 1978, 2de jg., p. 1-4

1979

Landgebruiken te Aartrijke ten jare 1748.
in: DAVID JONCKHEERE, 1979, 3de jg., nr. 10, p. 28-33

Huwelijkskontrakten opgemaakt door Aartrijkse pastoors be-
waard in het kerkarchief van Aartrijke.
in: DE VLAAMSE STAM, 1979, 15de jg., p. 135-139

Landgebruiken te Aartrijke ten jare 1748.
in: DAVID JONCKHEERE, Aartrijke, 1979, 3de jg., p. 21-33

1980

Enkele gegevens over het onderwijs in Zedelgem tijdens het
Frans Bewind (1794-1814).
in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1980, 1ste jg., p. 12-18 en 53-58

Het grondgebied van Zedelgem tijdens het oude regime.
in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1980, 1ste jg., p. 43-46

Enkele gegevens over de Beloken Tijd te Zedelgem.
in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1980, 1ste jg., p. 66-76

Het aangifte-formulier van Jacobus Gheysyn 1527.
in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1980, 1ste jg., p.99-105

1981

Een wolf gedood te Zedelgem.
in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1981, 2de jg., p. 31-32

Deken Walter Smidts bezoekt Zedelgem (1639-1640)
in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1981, 2de jg., p. 44-54

Deken Willem Van Houcke bezoekt Zedelgem (1644).
in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1981, 2de jg., p. 55-58

Toestanden in de Zedelgemse kerk 1684-1685.
in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1981, 2de jg., p. 74-81

Over de Armendis te Zedelgem tijdens de XVIe eeuw.
in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1981, 2de jg., p. 82-86

Het invoeren van de burgerstand te Zedelgem (1792).
in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1981, 2de jg., p. 99-104

Kerkelijke gebruiken te Zedelgem tijdens de XVIe eeuw.
in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1981, 2de jg., p. 109-112

Karel de Boodt, pastoor van Zedelgem-Loppem 1610-1612.
in: BIEKORF, 1981, 81e jg., p. 379-380

Neringdoeners en ambachtslieden te Aartrijke in 1748.

in: DAVID JONCKHEERE, Aartrijke, 1981, 5de jg., p. 1-10

1982

Bijdragen tot de geschiedenis van Aartrijke 898-1740.

Zedelgem, 1982, 218 blz., ill.

175 jaar Klein Seminarie te Roeselare (met Luc Pillen).

Roeselare, 1982, 208 blz., ill.

Het O.-L.-Vrouw-broederschap te Aartrijke.

in: BIEKORF, 1982, 82ste jg., p. 80-84

Pastors te Zedelgem in de 16de eeuw.

in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1982, 3de jg., p.4-31

Een en ander over de kerkfabriek te Zedelgem tijdens de XVIde eeuw.

in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1982, 3de jg., p. 33-40

Zedelgem tijdens het Twaalfjarig Bestand (1609-1621).

in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1982, 3de jg., p. 99-126

De "Veltmeulen" te Zedelgem.

in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1982, 3de jg., p. 156-164

Het O.L. Vrouw-Broederschap te Aartrijke..

in: BIEKORF, 1982, 82e jg., p. 80-84

1983

Zedelgem tijdens de Dertigjarige Oorlog.

in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1983, 4de jg., p. 4-17

Molens te Zedelgem in 1809.

in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1983, 4de jg., p. 23-25

Veldwachters te Zedelgem tijdens het Frans Bewind (1794-1814).

in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1983, 4de jg., p. 29-33

Zedelgem tijdens de Spaans-Franse Oorlog (1648-1659).

in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1983, 4de jg., p. 43-53

De kerk van Zedelgem ten tijden van Jacob Van Gerensdael (1647-1658).

in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1983, 4de jg., p. 83-90

Jacob Van Gerensdael, pastoor van Zedelgem (1647-1658), Deken van Torhout (1649-1664).

in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1983, 4de jg., p. 91-98

De afzetting van veldwachter Joseph Vande Castele (1803).

in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1983, 4de jg., p. 110-113

Zedelgem van de Vrede van de Pyreneeën tot de Vrede van Nijmegen (1659-1678).

in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1983, 4de jg., p. 124-136

Veldwachter Jacques Mouton en zijn opvolgers (1803-1828).

in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1983, 4de jg., p. 146-150

Veeplaag te Zedelgem in 1681-1682.

in: BIEKORF, 1983, 83e jg., p. 164-165

Het Decanaat Torhout.

in: BIEKORF, 1983, 83e jg., p. 174-177

De "Iftemannekens" van Ruddervoorde.

in: BIEKORF, 1983, 83e jg., p. 319

1984

Schoolmeesters te Zedelgem in de 17de en 18de eeuw.

in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1984, 5de jg., p. 3-12

Kosters te Zedelgem (1614-1804).

in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1984, 5de jg., p. 13-26

Pastoor Oliverius Tratsaert (1658-1673).

in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1984, 5de jg., p. 43-55

Zedelgem van de Vrede van Nijmegen (1678) tot het Bestand van Regensburg (1684).

in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1984, 5de jg., p. 83-94

Zedelgem van het Bestand van Regensburg (1684) tot de Vrede van Rijswijk (1679).

in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1984, 5de jg., p. 124-136

Enkele gegevens over landbouw en veeteelt te Zedelgem in 1789 en 1801. in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1984, 5de jg., p. 154-159

1985

Zedelgem van de Vrede van Rijswijk (1697) tot de Vrede van Utrecht (1713). in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1985, 6de jg., p. 3-17

Kerkelijke toestanden te Zedelgem ten tijde van Pastoor Bernardus Gillis (1775-1799).

in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1985, 6de jg., p. 43-59

De laatste jaren van Pastoor Bernardus Gillis (1775-1799)

in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1985, 6de jg., p. 83-89

De bevolking van Zedelgem in 1789 en 1801.

in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1985, 6de jg., p. 90-96

Bestuurlijke indeling van Zedelgem tijdens de 17de en 18de eeuw.

in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1985, 6de jg., p. 124-135

1986

Bijdragen tot de Geschiedenis van Aartrijke 1740-1814.

Zedelgem, 1986, 265 blz., ill.

Enkele gegevens over de financies van de parochie Zedelgem tijdens de 17de en 18de eeuw.

in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1986, 7de jg., p. 4-14

Het einde van de parochie Zedelgem.

in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1986, 7de jg., p. 15-17

Bisschop J.B. de Castillion bezoekt Zedelgem (1745).

in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1986, 7de jg., p. 43-52

Enkele gegevens over de rechterlijke organisatie van de parochie Zedelgem tijdens de 17de en 18de eeuw.

in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1986, 7de jg., p. 83-88

Herstellingen aan het orgel van Zedelgem (1768-1779).

in: BIEKORF, 1986, 86e jg., p. 163

Torhoutse dekens over Franstalige immigranten in hun dekenaat (1639-1663).

in: BIEKORF, 1986, 86e jg., p. 340-343

1987

Bevolkingstoestand te Zedelgem in 1755.

in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1987, 8ste jg., p. 25-35

Kerkelijke toestanden te Zedelgem ten jare 1755.

in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1987, 8ste jg., p. 43-50

Pastoor Joannes Ketels bezoekt zijn parochianen in 1763.

in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1987, 8ste jg., p. 51-62

Ludovicus Hubertus De Vos, pastoor van Zedelgem.

in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1987, 8ste jg., p. 63-70

De "STATUS ANIMARUM" van pastoor Ludovicus De Vos.

in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1987, 8ste jg., p. 83-96

1988

50 jaar Parochie St.-Elooi Zedelgem - De Leeuw 1938-1988.

Zedelgem, 1988, 176 blz., ill.

Huwelijkskontraat tussen Gelein van Haveskerke en Katelijne Cats (1505).

in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1988, 9de jg., p. 43-47

De nalatenschap van Geleïn van Haveskerke.

in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1988, 9de jg., p. 83-95

Philippus Dumon, pastoor van Zedelgem (1803-1811).

in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1988, 9de jg., p. 124-156

1989

Ontstaan en ontwikkeling van de metaalindustrie op St.-Elooi Zedelgem.

in "ZEDELGEM 900 JAAR", Zedelgem, 1989, p. 59-69

Bisschop Willem Bassery bezoekt Zedelgem (1692).

in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1989, 10de jg., p. 7-11

De registers van pastoor Philippus Dumon (1803-1811).

in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1989, 10de jg., p. 12-25

Nieuwe gegevens over de Beloken Tijd in Zedelgem (1797-1802).

in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1989, 10de jg., p. 43-62

Bisschop Henrik van Susteren bezoekt Zedelgem (1719).

in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1989, 10 jg. p. 83-89

Opeisingen door de Fransen te Zedelgem in 1794-1795.

in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1989, 10de jg., p. 90-100

Met pastoor Philippus Dumon op tocht doorheen Zedelgem a° 1803.

in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1989, 10de jg., p. 124-145

Enkele gegevens over de Drie Zwaluwen.

in: DAVID JONCKHEERE, Aartrijke, 1989, 13de jg., p. 29-34

Enkele gegevens over "Noortover" in Zedelgem.

in: NOORTOVER, Eernegem, 1989, 2de jg. p. 1-6

Enkele gegevens over "Noorover" in Aartrijke en zijn bewoners anno 1695.

in: NOORTOVER, Eernegem, 1989, 2de jg., p. 51-57

1990

De "Capelle van Sint-Laureins" te Zedelgem.

in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1990, 11de jg., p. 3-19

De Volksoptelling te Zedelgem in 1806.

in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1990, 11de jg., p. 32-38

Zedelgemse soldaten tijdens het eerste oorlogsjaar 1914-1918.

in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1990, 11de jg., p. 43-61

De St.-Sebastiaansgilde te Aartrijke in 1688.

in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1990, 11de jg., p. 112-124

Hulp- en Voedingscomiteit te Zedelgem (1914-1918).

in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1990, 11de jg., p. 128-149

Aartrijkse soldaten in "Den wreedden oorlog" 1914-1918.

in: NOORTOVER, Eernegem, 1990, 3de jg., p. 33-39

De Spinschool.

in: DE SCHOOLKRANT, Aartrijke, 1990, 24e jg., nr. 3, p. 22-26

Een "Ecole primaire" te Aartrijke.

in: DE SCHOOLKRANT, Aartrijke, 1990, 24c jg., nr. 4, p. 12-15

De Spinschool tijdens het Hollands Bewind (1815-1830).

in: DE SCHOOLKRANT, Aartrijke, 1990, 25c jg., nr. 1, p. 6-10

Schenkeningen van de Spinschool.

in: DE SCHOOLKRANT, Aartrijke, 1990, 25c jg., nr. 2, p. 14-17

1991

Hulp- en Voedingscomiteit te Zedelgem (1914-1918) - vervolg.

in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1991, 12de jg., p. 28-40

Het "Comiteit" van Veldegem tijdens Wereldoorlog 1914-1918.

in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1991, 12de jg., p. 43-66

Het "Hulp- en Voedingscomiteit" te Zedelgem.

in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1991, 12de jg., p. 87-98

Het "Hulp- en Voedingscomiteit" te Zedelgem - vervolg 1.

in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1991, 12de jg., p. 124-148

Hoe Zedelgem bijna de tram miste.

in: NOORTOVER, Eernegem, 1991, 4de jg., p. 10-14.

De molen van Frans Termote in moeilijkheden - 1827.

in: NOORTOVER, Eernegem, 1991, 4de jg. p. 82-87

Schenkeningen van de Spinschool.

in: DE SCHOOLKRANT, Aartrijke, 1991, 25c jg., nr. 3, p. 10-12

Gemeentelijk schoolgebouw.

in: DE SCHOOLKRANT, Aartrijke, 1991, 25e jg., nr. 4, p. 8-11

Een gemeentelijk schoolgebouw te Aartrijke.

in: DE SCHOOLKRANT, Aartrijke, 1991, 26e jg., nr. 1, p. 8-12

Een gemeenteschool kwam er niet te Aartrijke.

in: DE SCHOOLKRANT, Aartrijke, 1991, 26e jg., nr. 2, p. 8-13

1992

Het "Hulp- en Voedingscomiteit" te Zedelgem - vervolg en slot.

in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1992, 13de jg., p. 4-24

De Bevolking van Zedelgem in 1748.

in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1992, 13de jg., p. 47-57

Volkstelling van Zedelgem 1748.

in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1992, 13de jg., p. 79-124

Zedelgem onder Duitse bezetting 1914-1918: Bevelen - Verordeningen - Opeisingen 1914.

in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1992, 13de jg., p. 152-164

Bevolkingstoestanden te Aartrijke in 1826.

in: NOORTOVER, Eernegem, 1992, 5de jg., p. 2-9

Van Parochie Aartrijke naar gemeente Aartrijke.

in: NOORTOVER A, Eernegem, 1992, 5de jg., p. 36-43

Onderpastoors te Aartrijke.

in: NOORTOVER A, Eernegem, 1992, 5de jg., p. 55-64

Van Napoleon I tot Willem I Aartrijke.

in: NOORTOVER A, Eernegem, 1992, 5de jg., p. 75-83

Gemeentebestuur en lager onderwijs te Aartrijke (1823-1826).

in: DE SCHOOLKRANT, Aartrijke, 1992, 26e jg., nr. 3, p. 6-10

Gemeentebestuur en lager onderwijs te Aartrijke (1827-1830).

in: DE SCHOOLKRANT, Aartrijke, 1992, 26e jg., nr. 4, p. 9-12

1830 en het lager onderwijs te Aartrijke.

in: DE SCHOOLKRANT, Aartrijke, 1992, 27e jg., nr. 1, p. 11-14

Gemeentebestuur en lager onderwijs te Aartrijke (1831-1832).

in: DE SCHOOLKRANT, Aartrijke, 1992, 27e jg., nr. 2, p. 16-20

Een "kostschool" te Zedelgem in 1748.

in: BIEKORF, 1992, 92e jg., p. 64-66

Velden, vijvers en vissers te Zedelgem (1528-1776).

in: BIEKORF, 1992, 92e jg., p. 233-251

1993

Aartrijke 1100 jaar.

in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1993, 14de jg., p.4-40

Zedelgem onder Duitse bezetting 1914-1918: Bevelen - Verordeningen - Opeisingen 1915.

in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1993, 14de jg., p. 43-54

Zedelgem onder Duitse bezetting 1914-1918: Bevelen - Verordeningen - Opeisingen 1916.

in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1993, 14de jg., p. 83-101

Zedelgem onder Duitse bezetting 1914-1918: Bevelen - Verordeningen - Opeisingen 1917.

in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1993, 14de jg., p. 124-151

Lager onderwijs te Aartrijke (1832-1840).

in: DE SCHOOLKRANT, Aartrijke, 1993, 27e jg., nr. 4, p. 8-11

Pastoor Felix Hof over het lager onderwijs te Aartrijke in 1843.

in: DE SCHOOLKRANT, Aartrijke, 1993, 28e jg., nr 1, p. 9-11

De schoolwet van 1842 te Aartrijke.

in: DE SCHOOLKRANT, Aartrijke, 1993, 28e jg, nr 2, p. 8-11

De Zedelgemse metaalnijverheid.

in: ODE AAN HET METAAL, Zedelgem, 1993, p. 11-25

1994

Zedelgem onder Duitse bezetting 1914-1918: Het laatste oorlogsjaar 1918.

in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1994, 15de jg., p. 3-21

Oorlogsschade 1914-1918 in Zedelgem.

in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1994, 15de jg., p. 83-65

Kapelaans of Onderpastoors te Zedelgem in de 18de eeuw.

in: ZILLEGHEM, Zedelgem, 1994, 15de jg., p. 132

Uit het agrarisch verleden van Aartrijke:

De molenstenen van de stamkotmolen.

in: GILDEBLAD, LANDELIJKE GILDEN, Aartrijke, 1994, nr. 2, p. 5

Uit het agrarisch verleden van Aartrijke:

De vroegste bewoners van Aartrijke.

in: GILDEBLAD, LANDELIJKE GILDEN, Aartrijke, 1994, nr.3, p. 5-7

Jan Pollin als gemeenteonderwijzer aanvaard (1843).

in: DE SCHOOLKRANT, Aartrijke, 1994, 28e jg., nr. 3, p. 9-11

Spinschool wordt aangenomen school.

in: DE SCHOOLKRANT, Aartrijke, 1994, 28e jg., nr. 3, p. 6-8

Scholen, leerlingen, kosteloos onderwijs en gemeentelijke toelagen (1843-1849).

in: DE SCHOOLKRANT, Aartrijke, 1994, 29e jg., nr. 1, p. 8-11

Scholen, leerlingen, kosteloos onderwijs en gemeentelijke toelagen (1850-1857).

in: DE SCHOOLKRANT, Aartrijke, 1994, 29e jg., nr. 2

Franstaligen te Ichtegem in 1651

in: BIEKORF, 1994, 94e jg., p. 1-6

Pastoor Carolus Hamerlynck op ketterjacht (1776-1777)

in: NOORTOVER, 1994, 6de jg., p. 15-20

Een 'vehement' geschil in De Drie Zwaluwen 1804.

in: NOORTOVER, 1994, 6de jg., p. 37-42

Met dank aan E.H. J. Van den Heuvel en dhr. Bertrand Denys voor de hulp bij het opzoekingswerk.

INHOUD 15de JAARGANG

	pag.
Arnou Patrick - Branden en brandbestrijding op de deelgemeente Loppem (\pm 1935-1976)	22
- Branden en brandbestrijding op de deelgemeente Loppem (\pm 1935-1976) - vervolg	54
- Een nieuw gemeentehuis in het oude kostershuis	103
Cappon Géry - De Ommeloper en het plan naar P.C. Popp 2de en 3de Begin	43
- De Ommeloper en het plan naar P.C. Popp 4de Begin	96
Deceuninck Victor C.F.X.	
- Gebruiken bij verkoop of gifte van een onroerend goed in de 13de eeuw	75
- Bibliografie E. H. Jules Pollet	146
Denys Bertrand - In Memoriam E. H. Jules Pollet	125
Pollet Jules - Zedelgem onder Duitse bezetting 1914-1918 Het laatste oorlogsjaar 1918	3
- Oorlogsschade 1914 1918 in Zedelgem	83
- Kapelaans of Onderpastoors in Zedelgem in de 18de eeuw	132

